

NIEUWSBRIEF

Secretariaat:
Verzetsstraat 76
2912 CV Nieuwerkerk a.d. IJssel
Tel. 0180-314870
e-mail adri.den.boer@geo-info.nl
Rekening NL89 RABO 0345 2942 03
Oudheidkamer: 's-Gravenweg 6a
(tel. 0180-312228)
Internet-adres:
www.hvnweb.nl

HISTORISCHE VERENIGING

NIEUWERKERK AAN DEN IJSEL

No 81 - APRIL 2019

**Open zaterdagmiddagen Oudheidkamer (14-17 uur):
4/5, 1/6, 6/7, 3/8, 7/9, 14/9 (OMD), 5/10, 1/11 en 6/12**

18 APRIL ALV! - VANAF NU NIEUWSBRIEF 100% IN KLEUR!

**Aquarel W.M. Strörmann, 21 juli 1944, boerderij van Van Wageningen
aan de Parallelweg-zuid te Nieuwerkerk aan den IJssel (collectie
Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard) - zie p. 10**

VOORWOORD

Bij het schrijven van dit voorwoord (maart) nam het bestuur bedroefd kennis van het overlijden op 28 februari 2019 van zijn zeer gewaardeerde objectfotograaf **Wim Schuurs**. Wij gedenken hem in dankbaarheid en wensen zijn vrouw Ria sterkte toe. In nieuwsbrief nr 77 is zijn koninklijke onderscheiding nog gememoreerd, die hij (mede voor zijn jarenlange inzet als fotograaf bij onze vereniging) op 16 september 2017 ontving.

De expositie 'Gemeentelijke aanwinsten 2018' op de stalzolder is inmiddels ontmanteld. Een beperkt aantal van deze aanwinsten kreeg een permanente plaats in de 'Bestuurshoek' op de stalzolder van de Oudheidkamer.

Op 6 april wordt of is de in de vorige nieuwsbrief aangekondigde expositie 'Een Duitse waterlinie 1944-1945' geopend. In de vitrine van de koffieruimte van de Batavier is sinds 8 maart de expositie '100 jaar Vrouwenkiesrecht' te bezichtigen. Wij nodigen u van harte uit om deze exposities te komen bezoeken!

Op 31 januari 2019 heeft het bestuur een intentieverklaring voor één jaar ondertekend waarin wordt overeengekomen dat de verschillende culturele organisaties in een 'Cultuurplatform' gaan samenwerken. Dit platform zal, onder regie van de gemeente, een activiteitenplan voor 2019 en een cultuurvisie voor de komende vier jaar ontwikkelen. Met één van de organisaties, de Bibliotheek, werken wij overigens al jaren samen door in een vitrine in de koffieruimte van de bibliotheek te exposeren.

Een aantal vrijwilligers hebben in januari de nodige voorbereidingen getroffen

om verlichting en elektriciteit in de tweede hooiberg aan te brengen. Zoals blijkt uit het in deze nieuwsbrief opgenomen artikel van Brord van Westing, zullen de oude landbouwmachines daarin een prominente plaats gaan krijgen. Ook de verlichting in de expositieruimte boven is verbeterd (op de foto Hans de Visser).

Op donderdag **18 april 2019 om 20.00 uur** is er in de Oudheidkamer de **Algemene Ledenvergadering**. Ik hoop u op deze avond te kunnen begroeten!

Met een vriendelijke groet, Kor van der Glas, 2^e voorzitter

BESTUURSZAKEN

ALGEMENE LEDENVERGADERING: 18 APRIL 2019

Alle leden worden uitgenodigd voor de Algemene Ledenvergadering op 18 april 2019 in de Oudheidkamer, aanvang 20.00 uur. De agenda is als volgt:

1. *Opening en check lidmaatschap*
2. *Jaarverslag 2018 - zie hierna, en dán met **leuke pp-presentatie 2018****
PAUZE
3. *Jaarrekening 2018 (ind. verslag van de kascontrolecommissie, Jaap Gouwens en Brord van Westing) - stukken ter vergadering (jaarrekening 2018 staat al op www.hvnweb/anbi)*
4. *Benoeming kascontrolecommissie 2019 (Aftredend en niet-herkiesbaar is Jaap Gouwens; voorgesteld wordt om plaatsvervanger Rob Stolk plus een ander lid voor Brord van Westing te verkiezen (zie punt 5); de vergadering kiest ook een nieuw plaatsvervangend lid.)*
5. *Bestuurszaken: voor de sinds 2018 bestaande bestuursvacature wordt voorgesteld Brord van Westing; aftredend en herkiesbaar is Piet Fokker. Evt. (tegen-)kandidaten kunnen vóóraf worden ingediend.*
6. *Invoering contributietarief van €7,50 voor 2^e en volgende leden per adres*
7. *Rondvraag, Nooit Gedacht-filmpjes, plus informeel samenzijn!*

* Deze staan vanaf 2006 per jaar op de website onder 'Contact, nieuws & links'.

JAARVERSLAG 2018

Algemene Ledenvergadering: Op 25 april werden de jaarstukken 2017 vastgesteld. Met dank en een boeket werd afscheid genomen van Marjolein van Herwijnen als aftredend bestuurslid (de vacature werd nog niet vervuld). Dank was er ook voor de toen verhinderde, begin 2018 vertrokken, vrijwilligers Marijke Edel en Jannie v.d. Flier. Uiteraard memoreerde de voorzitter ook het eerder als opdrachtnemer fungeren als conservator van mevrouw Edel. Pim v.d. Zalm kreeg een fles wijn bij zijn vertrek uit de kascontrolecommissie. Vervanger Brord van Westing volgde hem op en Rob Stolk werd de nieuwe vervanger. Adrien Boer werd als bestuurslid herkozen. Genoten werd van de films van Cor Vermeulen uit 2009: ze staan ook op de website.

Personele aspecten: Museaal adviseur Marijke Edel vertrok helaas in januari voor schooleducatie via SCNZ en voor Brains. Zij beëindigde ook (met overdracht!) haar rol als vrijwilliger voor collectiebeheer.

In 2018 werd de basale objectregistratie in het programma Adlib vervangen. Objecten zijn - soms in meervoud - door vrijwilligers vastgelegd in ruim 10.000 foto's. Voor de vrijwilligers is in mei een werkbezoek georganiseerd naar het streekmuseum in Reeuwijk. In november overleed onze eerdere vrijwillige touwslager Ab van Adrichem uit Moordrecht.

Leden, donateurs etc.: Eind 2018 telde het HVN-kennisnetwerk 234 leden (2017: 241), 14 bedrijfsdonateurs (2017: 15) en 1 subsidiegever (gemeente Zuidplas). Aan de nieuwe raadsleden is op 10 april 2018 een felicitatie-plus gemaild met o.a. een Nieuwsbrief en link om lid te worden.

Aantal bezoeken: Het aantal open dagdelen was 12 (2017: 13) met op de Open Monumentendag ook weer demonstraties wolspinnen en houtdraaien. (Dakherstel door eigenaar Vestia was de reden van het vervallen van de open middag van oktober, een unicum!) De open dagdelen en groepsbezoeken zorgden voor 367 resp. 354, d.i. in totaal 721 bezoeken (in 2017 340 resp. 452, d.i. in totaal 792 bezoeken). Tot de groepsbezoeken behoorden nog maar 124 (2017: 275) bezoeken van scholen. Acquisitie van Zuidplasscholen vond plaats door st. SCNZ resp. st. Cultuurvijver. Bij een bezoek van statushouders (23 op 23 maart) tekenden deze in presentie van wethouder Van Woudenberg participatieverklaringen. Uiteindelijk zijn door de 721 bezoeken, vermeerderd met het aantal toehoorders op de ALV en bij extern gegeven lezingen/rondleidingen van 190 (2017: 180), **911 (2017: 972) mensen direct bereikt**. Dit is uiteraard nog *exclusief* bezoekers aan de permanente HVN-satellietexpo in de Batavier, HVN-buiklenen aan de HVC, bezoeken aan de website, facebookpagina en lezers van facebook- en papieren publicaties!

Verder was er nog beperkt multifunctioneel gebruik van de koffieruimte door PCOB-senioren (schaken en dammen). Ook diende de buitenruimte van de Oudheidkamer herhaaldelijk als vertrekpunt voor PCOB-wandelingen (beide niet meegeteld als bezoeken).

In september bij de opening van de wissexpo Gemeentelijke Aanwinsten 2018: v.l.n.r. raadslid Johan Snoei, Bas Snoei, 2^e voorzitter Kor van der Gas en dorpswethouder Daan de Haas

Tentoonstellingen: Op meerdere locaties werden wisselexposities gehouden:

- Tot half augustus was de in 2017 gestarte tentoonstelling *'De ontwikkeling van het goederenvervoer in en rond Nieuwerkerk aan den IJssel tussen 1900 en 1970'* nog te zien.
- Sinds 1 september was er de wisselexpo *'Gemeentelijke aanwinsten 2018'*.
- In de *Batavier* werd een satellietvitrine gevuld met de expositie *'Ook dorpspolitici zijn voorbijgangers'*, op 21 maart vervangen door *'Raadhuis 1988-2018'*.

Bij beide laatste tentoonstellingen zijn honderden overvloedige gemeentelijke historische boeken royaal en gratis onder de bevolking verspreid.

Uitgeleend werden tot eind augustus objecten voor een tentoonstelling over WOII en daarna vijf schoolplaten voor een onderwijsexpo 'Van inktpot tot iPad' bij de Capelse HVC.

Nieuwsbrieven en -flitsen: De Nieuwsbrief verscheen onder redactie van de secretaris driemaal met een kleurenomslag en twintig binnenpagina's. Inhoudelijk was dat met naast eigen activiteiten en met een selectie uit de aanwinsten ook met overzichten van nieuwe publicaties van derden over het werkgebied. Ook werd in 2018 zesmaal de digitale Nieuwsflits van de secretaris (per mail) verzonden door Piet Fokker (in 2017 vijfmaal).

In oktober is daarin ook gestimuleerd het stemmen voor een bijdrage van het streekarchief Midden-Holland voor een 'stuk van het jaar' (online publieksevenement van de Nederlandse archieven).

Website: De website werd qua lay out vernieuwd en werd van meer en vernieuwde inhoud voorzien, ook voor de collectieregistratie. Tot de links als minimale verbinding horen die naar het streekarchief Midden-Holland (SAMH), de Historische Vereniging Moordrecht (HVM) en de stichting Oud Zevenhuizen-Moerkapelle (OZM). Een Zuidplasp breed portal blijft een HVN-ideaal!

Bestuur: Het sinds de ALV uit vier Nieuwerkerkers bestaande bestuur kwam, exclusief de ledenvergadering, zes keer samen (en nam ook mailbesluiten). Gestopt werd met de eigen facebookpagina's: gebruik van die van anderen met veel meer leden werd geïntensiveerd. Per 1 september legde Johan Knoester zijn voorzitterschap neer: hij bleef wel bestuurslid.

Overleg met OZM en HVM werd voortgezet: bilateraal en over gemeentebestuur inzake monumenten, straatnaamgeving en archiefzorg voornamelijk middels de afgevaardigde in (inter)gemeentelijke commissies. Johan Knoester verving de aftredende Adri den Boer in de Adviescommissie/klantenraad van SAMH. De laatste werd door B&W weer voor acht jaar benoemd in de Naamgevingscommissie van Zuidplas.

De secretaris verstreekte informatie en foto's aan Elly van Gelderen voor haar boekje *'Spreeuwenhoek en Kortenoord'* en zodoende prijkt het HVN-vignet er ook in. (Ook zijn rubriek Toen & Nu uit *Het Kanaal* werd benut.)

Collectie Oudheidkamer:

Er waren weer vele spontane schenkingen, met soms historische sensaties: van AMC The Skymaster, van de opgeheven PV De Reisdуйf en vooral Nieuwerkerkse objecten van de gemeente Zuidplas (en in het verlengde daarvan van Dick Groenendal de film van de Raadhuisopening 1988).

Aangeschaft werd een model van de Oude Kerk van Cees de Jong en (uniek) aangeboden via FaceBook. De sinds 2005 geleende wetsborden gingen terug naar de Oude Kerk en werden op Koningsdag in de toren onthuld. Verder werd ook anders aan ontzamen gedaan: museaal verwijderen van buitenlandse boeken, niet-lokale doubletten (dubbelen) van trapharmonium en spinnewielen tot een trapnaaimachine toe. Van september tot november werd het dak hersteld.

Stimuleren van erfgoedzorg bij overheden en anderen: Op 24 januari 2011 werd via een digitale meldingsbon aan de gemeente gevraagd om onderhoud van het (sinds 2015 monumentale) **lijkenhuisje en ijzeren hek op de oude begraafplaats**. De melding werd met nr 15962 opgenomen. De actie voor het hek is ondanks bestuurlijke toezeggingen nóg niet opgepakt. (Op 15 november 2018 is er per brief aan herinnerd.) Het huisje werd in 2017 gesloopt en in 2018 gereconstrueerd. Uitvoering moet nóg worden gegeven aan de *Beheersverordening Begraafplaatsen* van 2012: het college zou een lijst van **historische graven** moeten bijhouden. (Op 17 december 2018 is er per brief aan herinnerd.) Met de voorzet daarvoor in een HVN-flyer is nog niéts gedaan.

Intussen wordt er jaarlijks op gemeentelijke begraafplaatsen geruimd en in 2020 op het RK-kerkhof ook. Op verzoek werd daarover in 2018 geadviseerd welke stenen minimaal behoudenswaardig zijn. Voor het in 2019 herinrichten van de ruimte rondom de Gedenknaald WOII werd advies gevraagd en gegeven voor het weer gaan benutten van de voorkant voor de kranslegging en het alsnog vermelden van de drie in WOII vanhier weggevoerde Joden.

Geparticipeerd werd vanuit de HVN in de gemeentelijke Monumentencommissie. Aanwijzingsbeschikkingen voor gemeentelijke monumenten werden eind 2015 verzonden (ná publicatie van de objecten in de HVN-Nieuwsbrief van oktober 2015). Monumentenschildjes bleven nog toekomstmuziek. De veronderstelling dat het recreatieschap Hitland een monumentenstatus voor het zo aangewezen **fundament van de benedenmolen van de Essepolder** (ca 1780) zou overwegen, dit gezien de participatie van Zuidplas in dat schap, kwam niet uit: men wilde in 2017 zelfs het onderhoud aan de HVN overdoen (zonder vergoeding)! Voor een infobord bij dat fundament zijn op verzoek door de HVN in augustus 2017 tekst en beelden geleverd (waar nog niets mee is gedaan...).

In de HVN-nieuwsbrief en vervolgens in het AD werd ook geattendeerd op het nodige onderhoud aan een dichtgegroeid wiel uit 1682 aan de Groenendijk.

Aan B&W is door de monumentencommissie én door het HVN-bestuur bij herhaling gevraagd om te handhaven bij de ernstige verwaarlozing van het rijksmonument 1e Tochtweg 25, **Geertruida-Hoeve**.

Wijziging van de verordening en transitie naar een **erfgoedcommissie** volgen!

De voorzitters van OZM, HVN en HVN schreven voor de verkiezingsprogramma's van 2018 een integrale visie op het cultureel erfgoed van Zuidplas (te downloaden op de website www.hvnweb.nl).

De HVN-secretaris praatte in mei een externe kracht, voor Zuidplas bezig met de Woonvisie, bij. Op 27 juni legde de voorzitter bij een dijkproef '1953' uit op tv (Hart voor Nederland van SBS6). Op verzoek van de gemeente werden scans van historische dorpsfoto's geleverd voor een pp-presentatie op de nieuwjaarsreceptie 2018. Tot slot participeerde HVN-voorzitter Knoester sinds 2017 in een gemeentelijk cultuurplatform.

Dank en slot: Dank aan de diverse vrijwilligers (lid en [nog] niet-lid), leden, bedrijfsdonateurs, gemeente Zuidplas (schenker, bewaar- én subsidiegever), Rabobank Gouwestreek (bewaargever), stichtingen Welzijn Zuidplas, SCNZ en Cultuurvijver, media, eigenaar Vestia, ASVZ-buren (hulp in kasje etc.) en Eefje Molenaar! Extra aankondigen met objectfoto's van open middagen etc. via facebookgroepen leken nog weinig ander resultaat dan e-kennisname te hebben. (Betekent overigens dan nog een onbekend aantal *extra* bekijkers van tentoonstellingsobjecten en meer voldoen aan het ook politieke ideaal van '**Cultuur als bindend element**' in de nog geldende Cultuurvisie 2011.)

Voor de publieke eigen HVN-historie over 2018 zij verder verwezen naar het pp-jaarverslag (na de ALV op internet) en het persknipselplakboek bij de secretaris, dat ook op de ALV present zal zijn. In de Oudheidkamer is verder het gastenboek met (alleen positieve!) publieksreacties aanwezig.

Adri den Boer, secretaris

FEEST-IDEETJES

Stel u hebt iets te vieren. Als lid of donateur biedt de HVN u een rondleiding in de Oudheidkamer aan (€20 per uur plus evt. koffie/thee). Informatie en afspreken bij de 2^e voorzitter: Kor van der Glas.

MOOIE (LOKALE) PUBLICATIES VOLOP...

...liggen er op de balie in de koffiekamer van de Oudheidkamer te wachten!

VRIJWILLIGERS GEVRAAGD

We zoeken nog steeds diverse vrijwilligers, ook voor de donderdagochtenden en zeker ook dames. Wie wil bijvoorbeeld de kisten met schoolplaten inventariseren?

Informeel via e-mail k.vd.glas@hetnet.nl, tel. 0180-319372.

WISSELEXPOSITIES

NIEUWE BATAVIER-EXPOSITIE: 'VROUWENKIESRECHT 100 JAAR'

De HVN-expositie 'Raadhuis 1988-2018' is na een klein jaar verwijderd. Op 8 maart is in presentie van wethouder Verbeek de tentoonstelling '**Vrouwenkiesrecht 100 jaar**' geopend door Adrie Volder-van Hulst, oud-raadslid, oud-wethouder en oud-voorzitter van de Vrouwenraad. Deze expo loopt tot in september. (De wisselvitrine staat veel centraler dan eerst en is nu door de HVN met kistjes verhoogd! - foto's Kor v.d. Glas) De openingsaandacht was royaal: www.gouweijsselnieuws.nl won het met de langste film ervan!

De eerste vrouwelijke Nieuwerkerkse raadsleden waren Bep Bier-Reitsma (VVD, 1953-1970) en Lijntje Tom (PvdA, 1958-1968). Van 1970-1978 zat er weer niet één vrouw in de raad.

HVN-lid Cora Kuyenhoven-Homburg was de eerste vrouwelijke wethouder (CDA, 1998-2006). De jaartallen zijn begin en eind van de ambtsperiodes.

Nieuwerkerks gemeenteraad van 1966: zittend v.l.n.r. burgemeester Vogelaar, wethouders Vuik en Ariese, secretaris Van Bochove, mevr. Bier-Reitsma en mej. Tom; staand v.l.n.r. Slagt, Markus, Hartmans, Stigter, Van der Vloot van Vliet, Van der Spek, Labrie, Van den Bosch en Jaasma (foto nu in SAMH te Gouda).

De HVN-exposities in de bibliotheken zijn al decennia (!) een voorbeeld van een culturele samenwerking, zoals nú bedoeld wordt in het nieuwe Cultuurplatform Zuidplas! (In de bibliotheek boven de Reigerhof waren de exposities veel groter, maar slechts één maand per jaar. Nu is het in het 'cultuurhuis' de Batavier een vitrine-tentoonstelling gedurende het hele jaar!)

HVC-EXPOSITIE MET HVN-SCHOOLPLATEN

Vijf normaal niet-geëxposeerde schoolplaten uit de HVN-collectie zijn uitgeleend voor de HVC-scholenexpositie 'Van inktpot tot iPad' in het gemaal Jan Anne Beijerinck (anders gespeld dan onze straat)! Zie www.hvc-capelle.nl.

OUDHEIDKAMER-EXPOSITIE 'EEN DUITSE WATERLINIE 1944-1945'

Op zaterdag 6 april opende volgens plan loco-dijkgraaf drs Toon van der Klugt van het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (ook de aanbevolen nieuwe dijkgraaf!) op de stalzolder de WOII-wissexpositie **'Een Duitse Waterlinie 1944-1945'**. Dat is 75 jaar geleden dus. Deze expo loopt tot en met december 2019.

De vorige keer is bij de aankondiging van deze tentoonstelling vermeld dat Hitler vond dat de Duitse militaire inundaties in Holland zonder dijkvermelingen moesten gebeuren. Dat was gebaseerd op een proefschrift over Rijkswaterstaat in WOII: 'Achter de bres'. Intussen is kennisgenomen van een brief van Klaus Liebe uit Keulen uit 1982 aan Zuidplasmaambtenaar Schuddebeurs. Daaruit blijkt dat Wehrmachtsofficieren de Führer daartoe óverhaalden. Zij hadden de voor het wilde alternatief nodige springstoffen *'nach oben manipuleert'*. Ten slotte stemde Hitler zodoende in met de 'zahmen' (zachte) inundatie!

Onderstaande aquarel van de inundatie door Piet de Graaff (eigen HVN-bezit!) hangt nu ook tijdelijk niet in de koffiekamer, maar in de zolderexpositie. Hij stond al groter voorop Nieuwsbrief 65 (2014). In de rubriek Toen & Nu in *Het Kanaal* kwamen de inundaties aan de orde in 1984, 1987, 1996 en 2005. Het boekje 'Van Cortlant tot Zuidplaspolder' uit 1981 bevatte al een inundatiefoto van de boerderij, waarvan nu een aquarel met water voorop deze Nieuwsbrief staat. De herdruk van het Schatkamerartikel over *'Nooit Gedacht'* (2000) bevat op de pagina's 7 tot 9 al een verhaal over 'Bezetting en inundatie' daar!

Kom de expositie, samengesteld door Johan Knoester, snel bekijken.

Aquarel van de inundatie door Piet de Graaff: aan de kim de 's-Gravenweg met de St. Josephkerk, 1945 (coll. HVN)

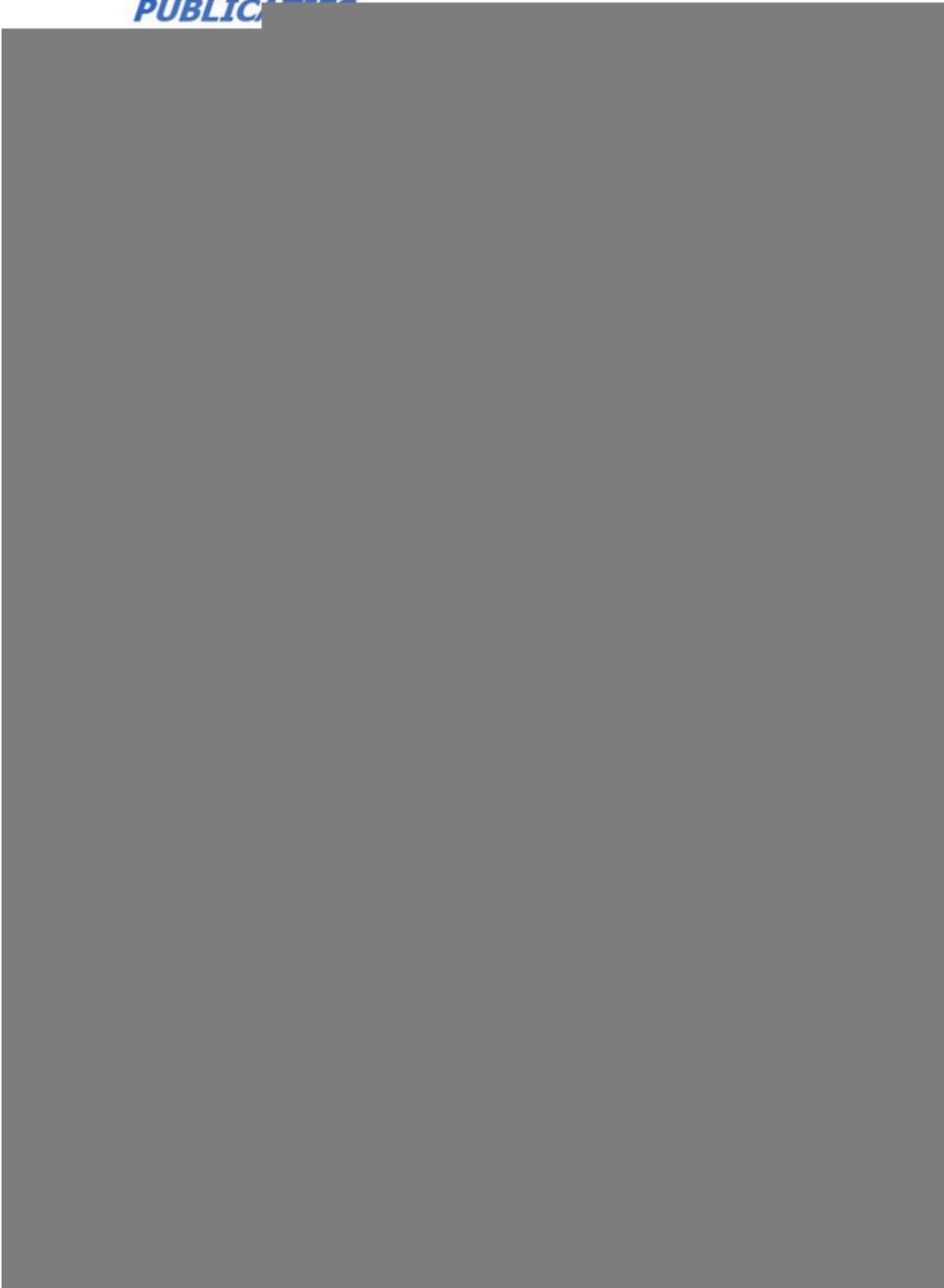

Only word that begins on removed to under in de sid

PUBLICATIONS

HISTORALIA

GEDENKNAALD WORDT VERRIJKT...

...vóór 4 mei en de kransen zullen weer passend aan de oorspronkelijke voorkant worden gelegd, dus weer voor de tekst 'Ter nagedachtenis aan...' en niet meer, zoals de laatste jaren, voor de tekst 'Aangeboden door...'.

Het Indiëmonument komt ook naar deze plek en de herdenking daarbij verhuist dan ook naar 4 mei. De tekst van de gedenknaald (op 20 oktober 1945 door het Oranjecomité overgedragen aan de gemeente, ontwerp Fa P.J.M. van Stokkum) negeert de weggevoerde Joden. In Moordrecht is dat manco in 1999 aangevuld met een apart Joods Monument. Op advies van de HVN-secretaris is het plan om nu op de voet van de zes meter hoge naald van zandsteen de drie weggevoerde Joden met name te noemen, als een aanvulling op '1945'.

DIENSTBODE.

WORDT GEVRAAGD een eenvoudige, zindelijke **DIENSTBODE**, P.G., in een Chr. gezin zonder kinderen, niet beneden de 18 jaar, van goede getuigen voorzien. Zich in persoon aan te melden bij den Heer P. v. LANGE, 's Gravenweg bij de Overweg, Nieuwerkerk a. d. IJssel. 9

Het pc-weekblad *De Vriend van Oud en Jong* van uitgever Groen uit Leiden is doorzoekbaar op de website www.delpher.nl van de Koninklijke Bibliotheek. Opnieuw een 's-Gravenweg-advertentie, nu van 25 februari 1920!

WEER UNIEKE AANKOOP VAN SVAL VOOR SAMH

De stichting Vrienden van Archief & Librije (SVAL) kocht voor dat streekarchief Midden-Holland (SAMH) een uniek oud boek: **C. V. O. (= rentmeester Cornelis van Ouwendijk), Admodiatie-Voorstel (tot belastingheffing) van Zevenhuizen etc. etc.**, uitgever/drukker Pieter van der Slaart, Rotterdam 1694, 45 bladzijden, nu gekocht in Den Haag. Het boek is verder niet traceerbaar, ook niet in de Koninklijke Bibliotheek. De titel wordt wel in de literatuur genoemd. Het boekje geeft informatie over de waterstaatkundige, landbouwkundige en economische situatie van Zevenhuizen, Nieuwerkerk en de polders. (Kortland wordt met name genoemd.) Die situatie was beroerd, dus stelde de schrijver verbetering voor, onder andere via investeringen en belastingheffing. Er staat een gedicht in, ondertekend door Pieter Rabus, auteur van de *Boekzaal*, vriend van Slaart en van Ouwendijk. In 1700 verscheen opvolgend een gedrukt octrooi van de Staten voor de steden Rotterdam en Gouda om de Zuid-plas droog te leggen. Het ging nog niet door!

Concept der dijkagie van Zuid-Waddingsveen, Moordregt, ende daar aankomende polders, en 't Kortland onder Nieuwerkerk.

Van deze landen zouden bedijkt ende droog gemalen kunnen werden ontrent 4000 mergen.

